

Motion till riksdagen 2021/22:4325

av **Barbro Westerholm m.fl. (L)**

med anledning av skr. 2021/22:43 Riksrevisionens rapport om statens subventionering av läkemedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer konkreta åtgärder för att säkra tillgång till säräkemedel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I regeringens skrivelse 2021/22:43 Riksrevisionens rapport om statens subventionering av läkemedel anges regeringens syn på den granskning Riksrevisionen genomfört av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) i syfte att säkerställa att myndigheten får ut mesta möjliga hälsa för de skattepengar det offentliga satsar på subventionering av läkemedel.

Liberalerna har länge haft ett stort engagemang i läkemedelsfrågor som har stor påverkan på såväl medicinska behandlingar som det offentliga ekonomien och miljön, frågor som alltför sällan lyfts i debatten. Vi har särskilt riktat kritik mot den politik som regeringen för gällande s.k. säräkemedel – läkemedel som generellt sett når mycket små patientgrupper och produceras i mindre mängder. Att dessa patienter får tillgång till dessa läkemedel är dock av mycket stor vikt, varför det är mycket allvarligt att regeringen behandlat frågorna så saktfärdigt.

I sak pekar Riksrevisionen bl.a. på att TLV:s prissättningsgrunder är illa anpassade efter de nya förutsättningar som råder på läkemedelsmarknaden, varvid små patientgrupper ofta hamnar i kläm och inte får tillgång till läkemedel som hade kunnat innebära såväl minskat lidande som längre liv. I grund och botten blir frågan, på grund av utebliven statlig subvention, om liv och död en ekonomisk fråga – något som går stick i stäv med gällande sjukvårdslagstiftning och sund medicinsk etik.

Som skäl för utebliven subventionering av dessa läkemedel har tidigare anförts att det är svårt att fastställa kliniska effekter, vilket i sin tur beror på att behandlings-

grupperna är så små att kliniska studier inte går att genomföra. Frånvaro av sådana studier kan dock inte anföras som argument mot läkemedelssubventioner där sådana studier inte är möjliga – detta resonemang utvecklar vi vidare i vår läkemedelspolitiska motion 2021/22:3979.

På EU-nivå har mycket gjorts för att underlätta tillgång till dessa sär läkemedel. Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har gjort insatser, som reducerade avgifter och snabbare handläggning, för att påskynda godkännandet av sär läkemedel. Också det svenska läkemedelsverket arbetar effektivt för att godkänna de nya substanserna. I många andra europeiska länder är tillgången på medicinerna härefter god, men i Sverige förhindrar alltså TLV:s regelverk att patienter får tillgång till de mediciner de behöver.

- Regeringen har vid flera tillfällen uppmärksammats på frågan, både genom interpellationer och genom skriftliga frågor (se t.ex. ip. 2015/16:309 eller fr. 2017/18:228), men har slagit dövrat till. Också i den rubricerade skrivelsen lyser konkreta förslag på åtgärder med sin frånvaro. Regeringen nöjer sig helt enkelt med att konstatera att frågan är viktig och arbetas med men berättar inte hur.
- De berörda patienterna kan inte vänta. Liberalerna vill därför uppmana regeringen att skyndsamt presentera konkreta åtgärder för hur de sär läkemedel som kan rädda eller radikalt förbättra eller förlänga livet för små patientgrupper ska komma dessa patienter till del. Om detta riktar vi härmed ett tillkännagivande.

Barbro Westerholm (L)

Lina Nordquist (L)

Maria Nilsson (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)

Johan Pehrson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)